

CCCXV [315]. *Veratrum album* [*Veratrum lobelianum* var. *misae*, finnmarksnyserot] med oppdelte klaser og opprette kroner.

På norsk *Hviit Nysegras*, eller *Hviit Nyseroot*. På samisk, i Finnmark *Gastem-ra'se* (det er *Nyse-Græs*).

Vokser her og der og visselig rikelig i Finnmark, for eksempel i Kjelvik, Porsanger og Hopseidet, hvor jeg samlet den i året 1759, omkring slutten av måneden juni med blomster ennå ikke fullt utviklet, senere tilsendt fra Herr Weldingh, Øst-Finnmark til plansje V og medbragt av den daværende lederen for Finnmarks domstol, Hammer, og likeledes den ærverdige Herr Borchgrewinck; tidligere ikke angitt for Skandinavia.

Dens blad, som vokser omkring på gårdene til misjonærer i Varanger i Øst-Finnmark, tok snart livet av mange høns som hadde plukket littegrann derfra. Pulveriserte røtter anvendes av samene som nysemiddel [snus], men virker ikke helt helbredende, advarer leger, ettersom den er giftig. Men den har utmerket lindrende kraft mot forskjellige sykdommer, hvis den anvendes med forsiktighet, under ledelse av erfarne leger. Om dens kraft se hos den ansette Haller på siterte sted og Gouan i fl. mons. s. 316. Her blir dens kraft av sistnevnte beskrevet som virkningsfull ved nysning, skabb, lus, hypokondri, overmøt [som beroligende middel], epilepsi, døvhet, feber, og skal brukes innvortes med forsiktighet: 6–7 gran [1 gran = 0,06 g, mengden angitt her: 0,4 g] knuste røtter. Jevnfør S. Paulli på siterte sted og quadripart. s. 5 og følgende.

Plantene blir nesten mannshøye. Blomstene er hvitaktig grønne, hermafroditiske og hannlige hvilket fremgår av den svært fullendte beskrivelsen av planteslektene og utmerkete naturlige system som Linné har gjort. Se forøvrig vår plansje I fig. 2, 3 og spesielt 4 som fremstiller hermafroditiske blomster. Blomsterklasene er fra enkle til sammensatte og derav uoversiktlig oppdelt. Bladene er ovale til ovalt avlange, grovnerve, stengelomfattende og alternerende [egentlig skruetilte]. Se plansje I, fig. 1 og 6 der sistnevnte viser et blad med tilhørende skaft, i naturlig størrelse.

Note: Gunnerus tar feil når han skriver at finnmarksnyserot ikke var blitt angitt fra Skandinavia tidligere. Amtmann Lilienskiold har den med som *Helleborus*, fra Reinøya i Vardø, i «Speculum boreale» (1698).

CCCXVI [316]. *Lichen nivalis* [*Flavocetraria nivalis*, gulskinn] bladaktig, oppstigende, fliket, kruset, glatt, gropet, hvit med opphøyet kant.

På norsk *Snee-mosse*.

Vokser overalt på fjellet, for eksempel på Ålbygfjellet [Holtålen, Sør-Trøndelag], oftest blant moser og viklet inn i disse, oppdaget av meg i store mengder. Avvist av hester som har fått den tilbudt, som jeg lett kunne forutse, da kyr kun bryr seg om å spise få alger, og hester kun noen få alger og spesielt ikke lav. Men en og annen geit tar bestemt fatt i dens thallus og lar seg ikke hindre av den ru kanten.